

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 października 2016 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu I Wydział Cywilny

w składzie następującym

Przewodniczący: SSO Iwona Podwójniak

Protokolant: sekretarz sądowy Beata Krysiak

po rozpoznaniu w dniu 20 października 2016 roku w Sieradzu

na rozprawie

sprawy

z powództwa D. K.

przeciwko Skarbowi Państwa- (...) Zarządowi (...) w B.

o odszkodowanie

1. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa- (...) Zarządu (...) w B. na rzecz powoda D. K. kwotę 143 424,68 (sto czterdzieści trzy czterysta dwadzieścia cztery 68/100) złotych z ustawowymi odsetkami: od kwoty 128 704,68 (sto dwadzieścia osiem siedemset cztery 68/100) złotych od dnia 12 kwietnia 2012 roku do 31 grudnia 2015 roku oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty, a od kwoty 14 720 (czternaście tysięcy siedemset dwadzieścia) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 8 października 2016 roku do dnia zapłaty;
2. umarza postępowanie o zasądzenie odszkodowania z tytułu kosztów rewitalizacji akustycznej ponad kwotę 245 280 zł;
3. oddala powództwo w pozostałej części;
4. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa- (...) Zarządu (...) w B. na rzecz powoda D. K. kwotę 11 650,61 (jedenaście tysięcy sześćset pięćdziesiąt 61/100) złotych z tytułu zwrotu kosztów procesu;
5. zasądza od powoda D. K. rzecz pozwanego Skarbu Państwa-Prokuratorii Generalnej kwotę 3 880,08 (trzy tysiące osiemset osiemdziesiąt 8/100) złotych z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa prawnego;
6. nakazuje pobrać od pozwanego Skarbu Państwa- (...) Zarządu (...) w B. na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w Sieradzu kwotę 4 539,95 (cztery tysiące pięćset trzydzieści dziewięć 95/100) złotych z tytułu obciążającej go części wyłożonych tymczasowo wydatków;
7. nakazuje ścignąć na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w Sieradzu z zasądzonego w punkcie 1. na rzecz powoda D. K. roszczenia kwotę 5 305,95 (pięć tysięcy trzysta pięć 5/100) złotych z tytułu obciążającej go części wyłożonych tymczasowo wydatków.

Sygn. akt I C 96/12

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 12 kwietnia 2012 roku powód D. K. wniósł o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa- (...) Zarządu (...) w B. kwoty 51 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty z tytułu odszkodowania za ograniczenie sposobu korzystania i zmniejszenie wartości nieruchomości znajdującej się na terenie obszaru ograniczonego użytkowania lotniska Ł., składającej się z działek o numerach (...) położonej w C., gmina B., objętej księgą wieczystą (...) oraz nieruchomości składającej się z działek (...) położonej w C., gmina B., objętej księgą wieczystą (...).

W pozwie jak wyżej powód domagał się również zasądzenia od pozwanego kwoty 260 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty z tytułu odszkodowania w wysokości wartości prac koniecznych do wykonania pełnej rewitalizacji akustycznej budynków mieszkalnych: znajdującego na działce (...) oraz znajdującego się na działce (...) położonych w C..

W piśmie z dnia 1 lipca 2016 roku powód „sprecyzował” żądanie, domagając się z tytułu odszkodowania za ograniczenie sposobu korzystania i zmniejszenie wartości nieruchomości zasądzenia kwoty 65 720 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu, a z tytułu odszkodowania w wysokości koniecznych kosztów rewitalizacji akustycznej budynków - kwoty 245 280 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu.

Pozwany Skarb Państwa- (...) Zarząd (...) w B. zastępowany przez Prokuratorię Generalną nie uznał powództwa, wnosząc o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy ustalił:

Powód D. K. jest właścicielem nieruchomości położonej w miejscowości C., gmina B., powiat (...) o powierzchni 4,4357 ha składającej się z działek oznaczonych w ewidencji gruntów numerami: (...)

(d. odpis z księgi wieczystej - k. 7-10, wypis z rejestru gruntów - k. 32).

Ponadto powód jest właścicielem nieruchomości położonej w miejscowości C., gmina B., powiat (...) o powierzchni 2,02 ha składającej się z działek: (...).

(d. odpis z księgi wieczystej - k. 11-13, wypis z rejestru gruntów - k. 33).

Gmina B., w tym także dla obszaru, na którym usytuowane są przedmiotowe nieruchomości, nie posiada aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego. W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy działka nr (...) w pasie przy drodze na głębokość 75 m od drogi przeznaczona jest pod zabudowę mieszkaniową z towarzyszącymi usługami nieuciążliwymi oraz zabudowę letniskową i zabudowę zagrodową, dalej – grunty rolne. Działka nr (...) do około 110 m od drogi przeznaczona jest jako grunty rolne, a pozostała część działki jako łąki, pastwiska - trwale użytki zielone. Działka (...) od rowu w kierunku południowym do 50 m to grunty rolne, do około 100 m od rowu - łąki, pastwiska - trwale użytki zielone, do około 250 m od rowu - grunty rolne, a pozostała część działki to lasy. Działki (...) w pasie przy drodze, na głębokość 75 m od drogi przeznaczone są pod zabudowę mieszkaniową z towarzyszącymi usługami nieuciążliwymi oraz zabudowę letniskową i zabudowę zagrodową, dalej na około 750 m od drogi działki przeznaczone są jako grunty rolne, pozostała część działek to łąki, pastwiska - trwale użytki zielone i jednocześnie obszar bezpośredniego zagrożenia powodzią. Działki (...) to łąki i pastwiska - trwale użytki zielone i jednocześnie obszar bezpośredniego zagrożenia powodzią. Działka nr (...) w odległości do 70 m od drogi przeznaczona jest jako grunty rolne, a pozostała część działki to łąki i pastwiska - trwale użytki zielone.

(d. zaświadczenie - k. 14).

Uchwałą nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 9 lutego 2010 roku został utworzony obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego Ł..

W obszarze ograniczonego użytkowania wyznaczono dwa podobszary:

- podobszar A, którego granicę wewnętrzną wyznacza granica terenu lotniska, zewnętrzną – izolinia równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocnej (22^{00} - 6^{00}) wyrażonego wskaźnikiem hałasu LAeq N = 50 dB,

- podobszar B, którego granicę wewnętrzną wyznacza izolinia równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocnej wyrażonego wskaźnikiem hałasu LAeq N = 50dB, zewnętrzną granicę – izolinia równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocnej wyrażonego wskaźnikiem hałasu LAeq N = 45 dB.

W obszarze ograniczonego użytkowania wprowadzono następujące ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenu:

- w podobszarze A: zakaz przeznaczenia terenu pod zabudowę mieszkaniową jedno- i wielorodzinną, zagrodową i zamieszkania zbiorowego oraz mieszkaniowo-usługową, zakaz tworzenia terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, zakaz tworzenia stref ochronnych A uzdrowisk, zakaz przeznaczenia terenu pod budowę: szpitali, domów opieki społecznej, obiektów związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,

- w podobszarze B: zakaz tworzenia stref ochronnych A uzdrowisk, zakaz przeznaczenia terenu pod budowę: szpitali, domów opieki społecznej, obiektów związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży działających w porze nocy.

W zakresie sposobu korzystania z terenu wprowadzono następujące ograniczenia:

- w podobszarze A: zakaz budowy budynków jedno-i wielorodzinnych oraz zamieszkania zbiorowego, zagrodowego, mieszkaniowo-usługowego, szpitali, domów opieki społecznej, a także obiektów związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, zakaz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych w całości lub w części na budynki mieszkalne jedno-i wielorodzinne, zamieszkania zbiorowego, mieszkaniowo-usługowego, oraz na zabudowę zagrodową i na szpitale, domy opieki społecznej, a także obiekty związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,

- w podobszarze B: zakaz budowy szpitali, domów opieki społecznej, obiektów związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży działających w porze nocy, zakaz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych w całości lub części na szpitale, domy opieki społecznej, a także obiekty związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży działających w porze nocy.

Uchwała wprowadziła również wymagania techniczne jakim powinny odpowiadać budynki w obszarze ograniczonego użytkowania: w budynkach nowoprojektowanych należy zapewnić izolacyjność ścian zewnętrznych, okien, i drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów zgodnie z Polskim Normami dotyczącymi przegród w budynkach oraz izolacyjności akustycznej elementów budowlanych, w budynkach istniejących: należy zastosować zabezpieczenia zapewniające izolacyjność ścian zewnętrznych, okien, i drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów zgodnie z Polskim Normami dotyczącymi przegród w budynkach oraz izolacyjności akustycznej elementów budowlanych.

(d. uchwała z załącznikami - k. 43-55).

Uchwała Sejmiku Województwa (...) weszła w życie z dniem 12 kwietnia 2010 roku (bezsporne).

Przedmiotowe nieruchomości znajduje się w podobszarze A i w podobszarze B. W podobszarze B w całości znajduje się działka (...) oraz południowa część działki (...). Pozostałe działki znajdują się w podobszarze A.

(d. z opinii biegłego K. N. - k. 177-259 - str. 10 opinii).

Dla nieruchomości stanowiących własność powoda ograniczenia wprowadzone uchwałą o utworzeniu obszaru ograniczonego użytkowania lotniska wojskowego Ł. obejmują: zabudowaną część działki nr (...), północną część zabudowanej działki nr (...) i północną część działki (...) znajdujące się w pasie o głębokości 75 m od drogi - jako obszar związany z zabudową. Dla działek (...) - przy ich szerokości wynoszącej 20 m - stanowi to powierzchnię 0,15 ha. Obszar

działki nr (...), do którego odnoszą się ograniczenia wynosi 0,1650 ha. W przypadku ewentualnej realizacji inwestycji w jego granicach należy zapewnić dostęp do usytuowanych w głębi gruntów rolnych, w związku z czym część działki musi być wyłączona spod zabudowy (450 m²). Faktyczne ograniczenia obejmują fragment działki (...) o powierzchni 1 200 m².

Utrata wartości odnosi się do tych części nieruchomości, których dotyczą ograniczenia. Co do gruntów uprawianych rolniczo brak jest podstaw dla uznania wpływu obciążeń.

Na działkach nr (...) zabudowa mieszkaniowa została już zrealizowana, a na wolnym od zabudowy obszarze nie przewiduje się budowy innych obiektów tego typu ani realizacji innych inwestycji objętych zakazem. W związku z tym w zakresie odnoszącym się do zmiany przeznaczenia co do tych działek nie zachodzą przesłanki utraty wartości nieruchomości. Natomiast co do tych działek występuje utrata wartości nieruchomości według istniejącego stanu zabudowy ze względu na lokalizację w strefie uciążliwości, wyrażona w formie procentowego wskaźnika utraty wartości - procentowa różnica poziomów cen transakcyjnych uzyskiwanych dla nieruchomości podobnych usytuowanych w podobszarze A oraz poza strefą ograniczonego użytkowania. Natomiast w odniesieniu do działki nr (...) ustanowienie strefy ograniczonego użytkowania skutkuje utratą podstawowej dopuszczalnej funkcji nieruchomości, jaką jest zabudowa mieszkaniowa. Szkodę określa różnica pomiędzy wartością nieruchomości z możliwością zabudowy mieszkaniowej a wartością nieruchomości pozbawionych takiej możliwości.

(d. opinia biegłego - k. 177-259, opinia uzupełniająca - k. 386-453).

Wartość szkody co się tyczy siedliskowej części działek (...) określa procentowa różnica poziomów cen transakcyjnych uzyskiwanych dla nieruchomości podobnych usytuowanych w podobszarze A oraz poza strefą ograniczonego użytkowania. Ta procentowa różnica wynosi 9,9 %.

Spadek wartości rynkowej działki (...) w związku z wejściem w życie uchwały nr (...) wynosi 41 580 zł, natomiast spadek wartości rynkowej działki (...) wynosi 13 560 zł.

Wartość szkody co się tyczy działki (...) określa różnica pomiędzy wartością rynkową gruntów z możliwością zabudowy mieszkaniowo-usługowej oraz gruntów bez takiej możliwości.

Spadek wartości rynkowej działki (...) w związku z wejściem w życie uchwały nr (...) wynosi 10 580 zł.

Łącznie spadek wartości nieruchomości powoda stanowi kwota 65 720 zł.

(d. opinie biegłego K. N.: pierwotna - k. 177-259, uzupełniająca - k. 386-453).

Budynki mieszkalne powoda znajdują się na działkach (...). Na działce (...) położony jest budynek „nowy”. Jest to obiekt murowany, parterowy z użytkowym poddaszem - piętrem oddany do użytku w 2000 roku.

„Stary” budynek mieszkalny znajduje się na działce (...). Jest to budynek powstały w 1954 roku, parterowy, z poddaszem nieużytkowym.

W celu zapewnienia wymaganej izolacyjności akustycznej w „nowym” budynku powoda należy zwiększyć izolacyjność akustyczną okien poprzez wymianę 16 okien: w pomieszczeniach nr (...) - salon z kuchnią - 4 okna w ścianie północnej i 5 okien w ścianie zachodniej, w pokoju nr (...) okna, w pokoju nr (...) okna, w pokoju nr (...) okno, w pokoju nr (...) okno, w pokoju nr (...) okno.

W celu zapewnienia wymaganej izolacyjności akustycznej w „starym” budynku mieszkalnym należy wymienić 1 okno o zwiększonej izolacyjności akustycznej.

Ponadto w celu zapewnienia w budynkach niezbędnego komfortu cieplnego przy zamkniętych oknach w okresach występowania hałasu lotniczego zaleca się zainstalowanie wentylatorów sufitowych: w „nowym” budynku łącznie w 9. pomieszczeniach - 9 sztuk, a w „starym” budynku - łącznie w 2. pomieszczeniach - 2 sztuki wentylatorów.

Choć niewątpliwie zastosowanie klimatyzatorów daje możliwość większego obniżenia temperatury odczuwalnej w pomieszczeniach niż wentylatory sufitowe, niemniej nie ma konieczności zastosowania klimatyzatorów. Montaż wentylatorów umożliwi obniżenie temperatury odczuwalnej przy relatywnie niskim koszcie zakupu i instalacji urządzeń.

Ponadto jako zasadne należy uznać zainstalowanie rolet wewnętrznych na oknach pomieszczeń P 22 i P 23. Istniejące rolety w oknie pomieszczenia P 25 od strony wschodniej stanowią uzasadniony nakład jako środek ochrony kompensujący skutki zamykania okien podczas hałasu lotniczego. W pomieszczeniu P 21 istniejące firany i zasłony są wystarczającymi zabezpieczeniem okna zachodniego. Pomieszczenia na parterze nie wymagają instalowania rolet.

Konieczność wykonania prac, mających na celu wyciszenie budynków jest konsekwencją wejścia w życie uchwały nr LI/1469/19.

(d. opinia Politechniki (...) - k. 275-296, opinia uzupełniająca - k.333-339, opinia uzupełniająca - k 355-360, opinia uzupełniająca - k. 372-376).

Wartość robót jak wyżej, tj. kosztów rewitalizacji akustycznej budynków powoda wynosi 77 704,68 zł brutto (okna - 67 621 zł, wentylatory - 9 142,11 zł, rolety - 941,57, w tym w pokoju P 25 - 144,37 zł - już poniesiony, uznany za zasadny).

(d. opinia uzupełniająca biegłego K. N. - k. 386-453, opinia uzupełniająca - k. 472-496, uzupełnienie do opinii - k. 504-505, wyjaśnienia biegłego K. N. - nagranie rozprawy z dnia 14 lipca 2016 roku - 00:05:06-00:23:41, 00:24:20-00:34:53).

Rolety w pomieszczeniu P 25 zostały zakupione po wejściu w życie uchwały nr (...) o utworzeniu obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego Ł.. Koszt zakupu mógł być zbliżony do kwoty wskazanej w opinii biegłego - 144,37 zł (d. przesłuchanie powoda - nagranie rozprawy z dnia 14 lipca 2016 roku - 00:34:53-00:44:30, protokół skrócony - k. 537-537 odwr.).

Powód zgłosił roszczenia odszkodowawcze pozwanemu pismem nadanym w dniu 4 kwietnia 2012 roku

(d. wezwanie do zapłaty wraz z potwierdzeniem nadania - k. 35-36, 34).

W piśmie z dnia 11 kwietnia 2012 roku pozwany odmówił uznania zgłoszonych roszczeń. Wskazał, że jako jednostka organizacyjna Ministerstwa Obrony Narodowej właściwa w zakresie sprawowania zarządu nad nieruchomościami będącymi w zasobach MON na terenie województwa (...) i (...) nie może podejmować zobowiązań finansowych bez stosownej podstawy prawnej i że odszkodowania można dochodzić na drodze sądowej.

(d. pismo - k. 37).

Uciążliwość lotniska jest dla powoda duża - z uwagi na hałas.

Powód wraz z rodziną mieszka w „nowym” budynku mieszkalnym, natomiast w „starym” budynku mieszka jego matka

(d. zeznania powoda D. K. – nagranie rozprawy w dniu 14 lipca 2016 roku – 00:34:53-00:44:30, protokół skrócony – k. 537-537 odwr.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów.

Dowody z dokumentów nie były kwestionowane przez żadną ze stron.

W sprawie w zakresie dotyczącym oceny co do spadku wartości nieruchomości na skutek wejścia w życie uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 9 lutego 2010 roku w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego Ł. jako podstawę ustaleń faktycznych Sąd przyjął opinię biegłego K. N..

Podzielić należy stanowisko wynikające z opinii biegłego K. N., że przed wejściem w życie uchwały Sejmiku, działka (...) miała potencjał budowlany. Natomiast aktualnie powód nie może swobodnie nią dysponować, przeznaczając na cele budowlane. Wprawdzie § 10 uchwały dopuszcza możliwość budowy nowych budynków mieszkalnych jednorodzinnych jako towarzyszącym innym funkcjom na warunkach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku planu, na warunkach określonych w decyzji o warunkach zabudowy, ale obecnie nie jest już możliwe uzyskanie takiej decyzji, co potwierdzają: pismo z k. 140 oraz załączone do akt decyzje odmowne, w tym dotycząca miejscowości C. - z uzasadnieniem, z którego wynika, że przyczyną odmowy są przepisy szczególne - zapisy uchwały Sejmiku.

Nie istnieje możliwość budowy budynku mieszkalnego jednorodzinnego jako inwestycji samoistnej, jak i budynku mieszkalnego jednorodzinnego w ramach budowy zagrodowej, gdyż wówczas taki budynek nie jest budynkiem towarzyszącym zabudowie o innym charakterze.

Skoro zatem obecnie ograniczenia istnieją, a przed wprowadzeniem strefy ograniczonego użytkowania takich nie było i powód nie ma możliwości wykorzystania nieruchomości zgodnie z jej przeznaczeniem, to oczywistym jest powstanie szkody.

W zakresie wskazanej w opinii biegłego K. N. wielkości spadku wartości rynkowej nieruchomości, to podnieść należy, że biegły przez cały czas, tak jak we wszystkich wcześniejszych opiniach, także dotyczących nieruchomości położonych w miejscowości C., jednolicie określa podstawy swoich wniosków. Sporządzone w niniejszej sprawie przez niego opinie cechuje rzetelność, spójność i zupełność oraz wykorzystanie wiedzy specjalistycznej.

W odniesieniu do opinii Politechniki (...), zauważyć należy, że biegli oparli się na dokumentach i byli uprawnieni do czynienia niezbędnych dla wydania opinii ustaleń, jeżeli nie wiązało się to z oceną materiału dowodowego (ta jest wyłączną domeną sądu orzekającego). Natomiast niezbędne pomiary hałasu i ich wyniki znalazły swoje odzwierciedlenie w opinii głównej.

Biegły K. N. złożył wyjaśnienia (nagranie rozprawy z dnia 14 lipca 2016 roku - 00:05:06-00:23:41, 00:24:20-00:34:53), ponadto opinie uzupełniające, w których odniósł się także do zarzutów złożonych przez pozwanego, w tym wyjaśnił wątpliwości odnoszące się do rodzaju materiału, z którego zostały wykonane okna w „nowym” budynku mieszkalnym powoda (drewno mahoniopodobne o nazwie meranti, które zostało uwzględnione w sporządzonej kalkulacji kosztów wymiany stolarki). W sposób należyty ustosunkował się do tychże, podtrzymując jednocześnie wnioski opinii.

Dla potrzeb określenia utraty wartości nieruchomości w następstwie ustanowienia strefy ograniczonego użytkowania związanej z funkcjonowaniem lotniska wojskowego w Ł. biegły przeprowadził szczegółową analizę rynku. Z uwagi na konieczność określenia wpływu uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...) przedział czasowy rynku lokalnego obejmuje okres przed jej wejściem w życie oraz po wejściu w życie (lata 2007-2012). Dla określenia szkody spowodowanej negatywnym oddziaływaniem lotniska biegły posłużył się współczynnikiem zmniejszenia wartości pozwalającym na określenie relacji między wartością nieruchomości nieobciążonych oraz pozostających pod wpływem oddziaływania lotniska. Z kolei dla gruntów niezabudowanych utrata wartości rozpatrywana była w aspekcie różnicy pomiędzy cenami gruntów inwestycyjnych oraz gruntów pozbawionych możliwości zmiany funkcji.

W zakresie określenia kosztów rewitalizacji akustycznej budynków mieszkalnych powoda wycena została przeprowadzona w podejściu kosztowym techniką szczegółową. Wartość robót została ustalona z zastosowaniem obowiązujących cen średnich z uwzględnieniem współczynnika regionalnego dla województwa (...). Zostały wykorzystane publikacje branżowe, informacje od producentów, dostawców i wykonawców robót oraz w placówkach

handlowych i serwisowych, z uwzględnieniem lokalnych cen rynkowych. Końcowe wyniki obliczeń zawierają podatek VAT w wysokości 8% – stawka dla usług związanych z budownictwem mieszkaniowym.

Sąd oddalił wniosek dowodowy pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłej K. D. na okoliczność jak opinia Politechniki (...), względnie o uzupełnienie opinii Politechniki przy uwzględnieniu poziomów hałasu wynikających z izolacji ustalonych uchwałą Nr (...) uznając, że kwestie, których miałyby dotyczyć takie działania, zważywszy przekonywujące, rzeczowe wywody opinii Politechniki, nie muszą być poddawane dodatkowej weryfikacji, jakiej domagał się pozwany, także biorąc pod uwagę tożsamość wniosków opinii jak w niniejszej sprawie z wnioskami w innych tego rodzaju sprawach, w których Politechnika (...) sporządzała opinię, a które prawomocnie zostały uznane jako podstawa rozstrzygnięć. Ponadto załączony „materiał dowodowy” w postaci fragmentu opinii wnioskowanej biegłej sporządzony w innej sprawie, sam przez się nie może przesądzać wniosku i skutkować zgodnie z oczekiwaniem pozwanego. Nie zostały bowiem podniesione w sposób wystarczający zarzuty rzeczowe wobec przyjętych w tym zakresie wniosków opinii Politechniki (...).

Sąd Okręgowy zważył:

Zgodnie z treścią przepisu art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2002 roku – Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2008 roku Nr 25, poz. 150 z późn. zm.), w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości jej właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę; szkoda obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości.

Jak natomiast stanowi przepis art. 136 ust. 3 tejże ustawy w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkodą, o której mowa w art. 129 ust. 2, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie.

W myśl przepisu art. 129 ust. 4 powołanej ustawy z roszczeniem, o którym mowa w ust. 2 można wystąpić w okresie 2 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego.

Powód zachował termin jak wyżej. Wystąpił z pozwem w dniu 12 kwietnia 2012 roku; pismem nadanym w dniu 4 kwietnia 2012 roku, doręczonym pozwanemu co najmniej w dniu 11 kwietnia 2012 roku, zgłosił roszczenie odszkodowawcze bezpośrednio pozwanemu. Uchwała nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 9 lutego 2010 roku w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego Ł. weszła w życie w dniu 12 kwietnia 2010 roku.

Przepis art. 129 ust. 2 reguluje samodzielną podstawę odpowiedzialności odszkodowawczej związanej z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości oraz z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania.

Przesłankami wynikającej z powyższej regulacji odpowiedzialności są: wejście w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości, szkoda poniesiona przez właściciela nieruchomości i związek przyczynowy między wprowadzonym ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości a szkodą.

Z przepisu art. 129 ust. 2 wynika, iż szkodą jest także zmniejszenie wartości nieruchomości, co koresponduje z pojęciem straty w rozumieniu art. 361 § 2 k.c. przez którą rozumie się, między innymi, zmniejszenie aktywów.

Zdarzeniem, z którym związana jest odpowiedzialność pozwanego jest wprowadzenie uchwałą nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 9 lutego 2010 roku obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego Ł.. Powołaną uchwałą zostały ustanowione znaczne ograniczenia w przeznaczeniu i sposobie korzystania z nieruchomości.

W judykaturze podkreśla się, że mówiąc o obszarze ograniczonego użytkowania trzeba dostrzegać z jednej strony związane z jego utworzeniem ograniczenia w zakresie sposobu korzystania z nieruchomości, z drugiej natomiast

przyczyny, które legły u podstaw utworzenia tego obszaru. Obszar ograniczonego użytkowania ingeruje w prawo własności i w sferę wolności właściciela, wobec czego wyszczególnienie sytuacji, w których dojdzie do utworzenia go, jest wyczerpujące i wymaga uprzednio stwierdzenia, że zastosowanie najlepszych dostępnych metod i środków nie doprowadziło do utrzymania dopuszczalnych warunków środowiska. Samo już zatem utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania wskazuje na negatywne oddziaływanie lotniska na środowisko w stopniu wymagającym wprowadzenia ograniczeń w wykonywaniu prawa własności (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25 lutego 2009 roku, II CSK 565/08, wyrok Sądu Najwyższego z 25 lutego 2009 roku, II CSK 546/08, niepubl., Lex 528219). Zatem w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania pozostaje nie tylko obniżenie wartości nieruchomości, będące następstwem ograniczeń przewidzianych bezpośrednio w treści uchwały o utworzeniu obszaru (zwłaszcza dotyczących ograniczeń zabudowy), lecz także obniżenie wartości nieruchomości wynikające z tego, że wskutek wejścia w życie uchwały doszło do zawężenia granic własności (art. 140 k.c. w zw. z art. 144 k.c.), a tym samym ścieśnienia wyłącznego władztwa właściciela względem nieruchomości położonej na obszarze ograniczonego użytkowania.

Na działkach powoda oznaczonych numerami 92 i 339/1 została już zrealizowana zabudowa mieszkaniowa. W odniesieniu do tych działek powód nie może skutecznie dochodzić zaniechania immisji w postaci generowania przez lotnisko nadmiernego hałasu, czyli realizować uprawnień związanych z podejmowaniem działań ochronnych wobec swojej własności (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 18 listopada 2010 roku, I ACa 884/10, Lex 756735).

Powód doznał szkody polegającej na zmniejszeniu wartości rynkowej nieruchomości, co w sposób jednoznaczny wynika z opinii biegłego K. N.. Oczywisty jest również w świetle wywodów tejże opinii związek przyczynowo-skutkowy między wprowadzonymi tą uchwałą ograniczeniami w prawie własności nieruchomości a szkodą. Oceny w tym zakresie nie zmienia okoliczność, że uciążliwości dla nieruchomości związane z funkcjonowaniem lotniska faktycznie istniały już wcześniej, ponieważ lotnisko w Ł. powstało już dawno – w 1957 roku. Wprowadzenie uchwały usankcjonowało prawnie stan uciążliwości.

Wartość należących do powoda działek (...) uległa obniżeniu z uwagi na położenie w okolicach lotniska wojskowego w Ł. i na skutek hałasu związanego z jego funkcjonowaniem, niewątpliwie negatywnie postrzeganego przez potencjalnych nabywców nieruchomości. Potencjalni nabywcy mogą być zainteresowani nabyciem nieruchomości w okolicach lotniska w obszarze ograniczonego użytkowania, ale za odpowiednio niższą cenę. Zakresem szkody objęte jest obniżenie wartości nieruchomości wynikające z faktu, że właściciel będzie musiał znosić dopuszczalne na tym obszarze immisje - hałas.

Jak wynika z opinii biegłego K. N. wartość szkody co się tyczy działek (...) określa procentowa różnica poziomów cen transakcyjnych uzyskiwanych dla nieruchomości podobnych usytuowanych w podobszarze A oraz poza strefą ograniczonego użytkowania. Ta procentowa różnica wynosi 9,9 %. Spadek wartości rynkowej działki (...) w związku z wejściem w życie uchwały nr (...) wynosi 41 580 zł, natomiast spadek wartości rynkowej działki (...) wynosi 13 560 zł.

Co się tyczy działki (...), to wskutek wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania powód poniósł szkodę polegającą na ograniczeniu w sposobie korzystania z niej, a w konsekwencji zmniejszeniu jej wartości. Dla nieruchomości tej brak jest aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego. Przeznaczenie nieruchomości wynika ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy B. nr (...) z 15 lutego 2007 roku. Wskutek ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania uchwałą Sejmiku Województwa (...) Nr (...) w podobszarze A, na terenie którego usytuowana jest ta działka, dotychczasowe jej przeznaczenie uległo zmianie. Z § 9 uchwały wynika, m.in. zakaz przeznaczania terenu pod zabudowę mieszkaniową jedno i wielorodzinną, zagrodową i zamieszkania zbiorowego oraz mieszkaniowo-usługową. Przed wejściem w życie uchwały Sejmiku należąca do powoda działka miała potencjał budowlany. Aktualnie powód nie może swobodnie dysponować nieruchomościami, przeznaczając je na cele budowlane. Zatem spadek wartości rynkowej działki (...) wynika z pozbawienia możliwości jej zabudowy mieszkaniowej. Wprawdzie w § 10 uchwały dopuszczono możliwość zmiany sposobu użytkowania budynków w całości lub w części na cele mieszkaniowe oraz budowę nowych budynków mieszkalnych jednorodzinnych jako towarzyszących innym funkcjom, na warunkach określonych w miejscowym

planie zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku planu miejscowego na warunkach określonych w decyzji o warunkach zabudowy, ale obecnie nie jest już możliwe uzyskanie takiej decyzji.

Jak wynika z opinii biegłego K. N. wartość szkody co się tyczy działki (...) określa różnica pomiędzy wartością rynkową gruntów z możliwością zabudowy mieszkaniowo-usługowej oraz gruntów bez takiej możliwości. Spadek wartości rynkowej działki (...) w związku z wejściem w życie uchwały nr (...) wynosi 10 580 zł.

Łącznie spadek wartości nieruchomości powoda stanowi kwota 65 720 zł.

Nieruchomość jest dobrem inwestycyjnym i o ile nie jest wyłączona spod obrotu podlega regułom rynkowym, a jej wartość jest weryfikowana przez wolny rynek, niezależnie od tego czy jej właściciel zamierza zbyć swoją własność, czy też nie poczynił w tym zakresie żadnych kroków (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 30 września 2009 roku, I ACa 484/09, Lex 756606, I ACa 772/09 z 17 czerwca 2010 roku, Lex 756717). W orzecznictwie przyjmuje się, iż obniżenie wartości nieruchomości generuje stratę niezależnie od tego, czy właściciel ją zbył, czy też nie zamierza podjąć w tym kierunku żadnych działań. Przesłanką roszczenia odszkodowawczego przewidzianego w art. 129 ust. 2 ustawy – Prawo ochrony środowiska nie jest bowiem jej zbycie. Odszkodowanie nie jest też ograniczone do rzeczywistej straty, gdyż obowiązuje zasada pełnej odpowiedzialności odszkodowawczej za wprowadzenie ograniczeń w korzystaniu z nieruchomości (wyrok Sądu Najwyższego z 25 lutego 2009 roku, II CSK 546/08, niepubl., Lex 503415).

Stosownie do regulacji art. 136 ust. 3 ustawy, w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkoda, o której mowa w przepisie art. 129 ust. 2 ustawy, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki.

Uchwała Sejmiku Województwa (...) nr (...) wprowadziła wymóg zastosowania w istniejących budynkach zabezpieczeń zapewniających izolacyjność ścian zewnętrznych, okien, drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów, zgodnie

z Polskimi Normami dotyczącymi izolacyjności przegród w budynkach oraz izolacyjności akustycznej elementów budowlanych. Obowiązek naprawienia szkody po stronie pozwanej polega zatem na uiszczeniu odpowiedniej sumy pieniężnej, odpowiadającej wartości prac koniecznych do wykonania wskazanych nakładów rewitalizacyjnych. Poniesienie tych nakładów pozwoli na uniknięcie hałasu przekraczającego poziomy normatywny, a tym samym na korzystanie z budynku zgodnie z jego przeznaczeniem. Natomiast nie sposób uznać, jak chce pozwany, iż jednocześnie nakłady staną się źródłem wzbogacenia powoda. Ewentualne podwyższenie komfortu jako „skutek uboczny” rewitalizacji nie może w ocenie Sądu uzasadniać obniżenia należnego odszkodowania, bowiem właściciel budynku mieszkalnego winien otrzymać pełną rekompensatę kosztów utworzenia w nim warunków zapewniających ochronę przed szkodliwymi dla zdrowia skutkami hałasu.

Trzeba wskazać, że ogólnie obowiązujące przepisy prawa budowlanego nie przewidują wobec inwestorów żadnych obowiązków i sankcji w razie niezapewnienia właściwego klimatu akustycznego budynku mieszkalnego. Źródłem powstania obowiązku odszkodowawczego jest wprowadzenie konieczności sprostania określonym wymogom przekraczającym obowiązujące w budynkach istniejących poza strefą ograniczonego użytkowania. Z tego względu koszty związane z zapewnieniem w budynkach mieszkalnych właściwego klimatu akustycznego są bezpośrednim uszczerbkiem związanym z ustanowieniem strefy ograniczonego użytkowania.

Budynek przeznaczony na potrzeby mieszkaniowe wymaga ochrony akustycznej, podlegając tym samym ochronie przed hałasem na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

Usytuowane na należących do powoda działkach (...) budynki mieszkalne nie spełniają obowiązujących wymogów i nie zapewniają należytego klimatu akustycznego. W celu ochrony akustycznej konieczne jest poczynienie nakładów, których łączne koszty określa kwota 77 560,31zł. Okoliczność, iż powód dotychczas nakładów tych nie poczynił nie stoi na przeszkodzie w dochodzeniu odszkodowania, ponieważ zgodnie z funkcjonującym w doktrynie i judykaturze poglądem, roszczenie o zasądzenie równowartości kosztów potrzebnych do rewitalizacji akustycznej budynku nie jest

uzależnione od uprzedniego poniesienia tych wydatków (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 10 kwietnia 2008r., I ACa 2/2008, lex 580137).

Podkreślenia przy tym wymaga, że chybiony jest zarzut pozwanego, w świetle którego w sprawie może dojść do nieuzasadnionego obciążenia go kosztami pełnej adaptacji akustycznej budynków wskutek niespełnienia norm prawa budowlanego przed wejściem w życie uchwały. Jak wskazano, ogólnie obowiązujące przepisy prawa budowlanego nie przewidują wobec inwestorów żadnych obowiązków i sankcji w razie niezapewnienia właściwego klimatu akustycznego budynku mieszkalnego.

Zakres koniecznych do wykonania w tej mierze prac wynikał bezpośrednio z opinii Politechniki (...). Biegły K. N., określając jedynie następczo wartość prac koniecznych do zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w odniesieniu do budynków mieszkalnych usytuowanych na działkach nr (...) przyjął rozwiązania uwzględniające stan istniejący w dacie sporządzania opinii, zapewniając spełnienie wymagań akustycznych, wynikających z opinii Politechniki (...), przy optymalizacji kosztów. W tym miejscu wskazać należy na zasadność uznania również kosztu wyposażenia pomieszczeń w wentylatory. Te wydatki są również celowe dla zapewnienia wymaganej izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych w budynkach powoda, co w sposób jednoznaczny wynika z opinii Politechniki. Żeby bowiem taką wymaganą izolacyjność akustyczną zapewnić konieczne jest utrzymywanie okien w stanie zamkniętym w porach występowania hałasu lotniczego. To z kolei ogranicza funkcjonalność pomieszczeń poprzez uniemożliwianie schładzania wnętrza poprzez przewietrzanie, wskutek czego w okresach wysokich temperatur zewnętrznych nie jest możliwe utrzymywanie właściwych warunków temperaturowych. Niezbędny komfort cieplny zapewnią wentylatory. Koszt ich zamontowania jest zatem również objęty szkodą powoda, o której mowa w przepisie art. 136 ust. 3 ustawy - Prawo ochrony środowiska. Tak samo jako zasadne należy uznać zainstalowanie rolet wewnętrznych na oknach pomieszczeń P 22 i P 23. Istniejące rolety w oknie pomieszczenia P 25 od strony wschodniej stanowią uzasadniony nakład jako środek ochrony kompensujący skutki zamykania okien podczas hałasu lotniczego.

Koszt rewitalizacji akustycznej będących własnością powoda budynków mieszkalnych według wskazań wartości biegłego N. określony został ostatecznie na sumę 77 704,68 zł, w tym wartość robót do wykonania - 77 560,31 zł. W kwocie 77 704,68 zł mieści się uznany także za uzasadniony wydatek związany z dokonaniem już przez powoda zakupem i montażem rolety w oknie od strony wschodniej w pokoju P 25, przyjęty na kwotę 144,37 zł.

W takim stanie rzeczy - uznając zasadność roszczenia powoda w zakresie szkody jak w opiniach biegłych - należało zasądzić na jego rzecz kwotę 143 424,68 zł (65 720 zł z tytułu utraty wartości nieruchomości + 77 704,68 zł z tytułu kosztów rewitalizacji akustycznej).

W pozostałej części powództwo jako nieuzasadnione podlega oddaleniu. Powód nie wykazał poniesienia szkody w wyższym zakresie niż podano wyżej.

Zgodnie z przepisem art. 481 § 1 k.c., jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia.

Powód domagał się odsetek, wskazując że są one należne od dnia wniesienia pozwu.

Świadczenia będące przedmiotem niniejszej sprawy są świadczeniami bezterminowymi – termin ich spełnienia nie jest oznaczony, nie wynika również z właściwości zobowiązania.

Jak stanowi przepis art. 455 k.c. w takiej sytuacji świadczenie winno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

W niniejszej sprawie wezwaniem do wykonania świadczenia było doręczenie pozwanemu przedsądowego wezwania do zapłaty, co nastąpiło najpóźniej w dniu 11 kwietnia 2012 roku – data wskazana w piśmie pozwanego odmawiającym realizacji świadczenia.

Skoro w dniu 11 kwietnia 2012 roku pozwany został wezwany do zapłaty, to - w świetle regulacji przepisu art. 455 k.c. statuującej obowiązek niezwłocznego wykonania zobowiązania - uznać należy, że żądanie zasądzenia odsetek - co do zasady - od daty wniesienia pozwu jest uzasadnione - w tej dacie, zważywszy normę przepisu art. 455 k.c., niewątpliwie pozwany winien był już spełnić świadczenie.

W okolicznościach niniejszej sprawy bez wpływu na stanowisko jak wyżej pozostaje treść przepisu art. 363 § 2 k.c., zgodnie z którym jeżeli naprawienie szkody ma nastąpić w pieniądzu, wysokość odszkodowania powinna być ustalona według cen z daty ustalenia odszkodowania, chyba że szczególne okoliczności wymagają przyjęcia za podstawę cen istniejących w innej chwili.

Niewątpliwie nie jest uzasadniona koncepcja wyrównania szkody poprzez łączne zastosowanie: odsetek od dnia wezwania, jak i waloryzacji, tj. ustalenie odszkodowania według cen z daty ustalenia odszkodowania - w sytuacji gdyby taka operacja miała prowadzić do wzbogacenia, co jednak nie zostało w żaden sposób przez pozwanego wykazane. Zatem możliwe było przyjęcie, że brak jest różnicy w wielkości odszkodowania w dacie wezwania do spełnienia świadczenia i dacie ustalenia odszkodowania.

W konsekwencji nie było wystarczających podstaw - w braku wykazania wzbogacenia i podwójnej kompensaty szkody - do ustalenia zasadności roszczenia odsetkowego od daty późniejszej niż związana z wymagalnością według reguły wynikającej z art. 455 k.c. Zasadnie zatem w okolicznościach przedmiotowej sprawy powód domagał się odsetek co do zasady od dnia wniesienia pozwu.

Niemniej ostatecznie odsetki od daty wniesienia pozwu nie mogą być należne od całej zasądzonej kwoty. Mianowicie, w niniejszej sprawie powód dochodził odszkodowania z dwóch tytułów: z tytułu zmniejszenia wartości nieruchomości oraz z tytułu kosztów rewitalizacji. W pozwie określił oba roszczenia osobno, domagając się zasądzenia tytułem odszkodowania za ograniczenie sposobu korzystania i zmniejszenie wartości nieruchomości kwoty 51 000 zł (roszczenie z pktu 1 pozwu) oraz jako odszkodowania z tytułu koniecznych kosztów rewitalizacji akustycznej budynków zasądzenia kwoty 260 000 zł (pkt 2 pozwu). W piśmie z dnia 1 lipca 2016 roku (k. 530, 531) powód „sprecyzował” roszczenie w ten sposób, że wniósł o zasądzenie kwoty 65 720 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu tytułem odszkodowania za ograniczenie sposobu korzystania i zmniejszenie wartości nieruchomości oraz kwoty 245 280 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu z tytułu odszkodowania w wysokości kosztów koniecznych rewitalizacji akustycznej budynków.

W ocenie sądu okręgowego powyższe stanowiło rozszerzenie żądania w zakresie pierwszego roszczenia - z tytułu odszkodowania za ograniczenie sposobu korzystania i zmniejszenie wartości nieruchomości. W zakresie tego roszczenia powód rozszerzył żądanie z kwoty 51 000 zł do kwoty 65 720 zł. Skoro zatem w pozwie z tytułu tego roszczenia powód nie dochodził kwoty 65 720 zł, to odsetki nie są należne od tej daty od całej tej kwoty, ale jedynie od kwoty 51 000 zł. Natomiast od różnicy, tj. od kwoty 14 720 zł odsetki należne są od rozszerzenia żądania w tym zakresie. Odpis pisma „sprecyzującego” żądanie został doręczony pozwanemu w dniu 7 października 2016 roku, zatem od kwoty 14 720 zł odsetki należne są od dnia 8 października 2016 roku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c. - stosownie do wyniku sprawy.

Roszczenie zostało uwzględnione w części - w 46,11 % (143 424,68 zł : 311 000 zł). Obciążenie powoda z tytułu kosztów winno zatem wynosić 53,89 %, a pozwanego 46,11 %.

Poniesione koszty procesu obejmują: koszty zastępstwa prawnego w wysokości 7 200 zł, kwotę 17 zł z tytułu wydatku na opłatę skarbową od pełnomocnictwa, opłatę od pozwu - 15 550 zł, wpłaconą i wykorzystaną zaliczkę w wysokości 2 500 zł - po stronie powoda (łącznie 25 267 zł) oraz koszty zastępstwa prawnego w wysokości 7 200 zł - po stronie pozwanego.

Zgodnie z przepisem art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 roku o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa koszty zastępstwa procesowego zasądzone lub przyznane Skarbowi Państwa w sprawie, w której zastępstwo procesowe Skarbu Państwa wykonuje Prokuratura Generalna, przysługują Skarbowi Państwa-Prokuraturii Generalnej.

Należne powodowi koszty procesu, w tym koszty zastępstwa procesowego ponosi pozwany - Skarb Państwa- (...) Zarząd (...) w B., natomiast powód powinien ponieść obciążające go koszty zastępstwa prawnego na rzecz Skarbu Państwa-Prokuraturii Generalnej.

Powyższe w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu, zważywszy wynik sprawy, uzasadnia następujące rozliczenie: powód winien zwrócić Skarbowi Państwa-Prokuraturii Generalnej z tytułu kosztów zastępstwa prawnego kwotę 3 880,08 zł ($7\,200\text{ zł} \times 53,89\%$), natomiast pozwany - Skarb Państwa- (...) Zarząd (...) winien być obciążony z tytułu zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego, na rzecz powoda kwotą 11 650,61 zł ($25\,267\text{ zł} \times 46,11\%$).

Brakujące koszty sądowe związane z wyłożeniem wydatków na opinie biegłych wynoszą 9 845,90 zł ($4\,751,76\text{ zł} + 498,15\text{ zł} + 954,40\text{ zł} + 319,80\text{ zł} + 2\,094,36\text{ zł} + 1\,227,43\text{ zł}$). Powoda - stosownie do wyniku sprawy jak wyżej - winna obciążać kwota 5 305,95 zł ($9\,845,90\text{ zł} \times 53,89\%$), natomiast pozwanego kwota 4 539,95 zł ($9\,845,90\text{ zł} \times 46,11\%$) - zwolnienie Skarbu Państwa dotyczy jedynie opłat, a nie wydatków - art. 94 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Kwotę 5 305,95 zł należną od powoda na zasadzie art. 113 ust. 2 pkt 1 powołanej ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych należało ściągnąć z zasądzonych na jego rzecz roszczenia.